

LAUSUNTO: Yhdenvertainen Suomi USKOT-foorumi 10.8.2023

1. Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelman kolme keskeisintä tavoitetta, joihin tulisi kiinnittää huomiota:

3. Vahvistetaan viranomaisten yhdenvertaisuusosaamista eri tasoilla
4. Kasvatetaan tietoisuutta rasismista ja sen eri muodoista
5. Jatketaan hyvien väestösuhteiden politiikan kehittämistä ja varmistetaan turvallinen arki kaikille

2. Ohjelman toimenpiteistä ovat olleet erityisen hyödyllisiä:

- **Yhdenvertaisuuslain osittaisuudistus:** uskontoon perustuva syrjintä työelämässä ja julkisessa tilassa tulee näkyväksi – esimerkiksi uskonnollisten symbolien, kuten hijabin käyttö.
- **Neuvottelukuntien ETNO, IONK, YVV toiminta:** uskonnot otetaan yhä enemmän huomioon hyvien väestösuhteiden, yhdenvertaisuuden ja ihmisoikeuksien edistämisessä.
- **Kotouttamisessa** uskonnolliset yhteisöt on otettu vahvemmin kumppaneiksi.

3. Lisäksi haluamme nostaa esille yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa seuraavat asiat:

1. Positiivisen uskonnonvapauden vahvistaminen

Uskontojen moninaisuuden lisääntyessä vahvistetaan uskontolukutaitoa. Uskontojen moninaisuus tulee saada luonnolliseksi osaksi julkista elämää. Koulujen uskonnonopetus toteutetaan opetussuunnitelmien puitteissa niin, että se edistää lasten oikeutta saada pätevää oman uskonnon opetusta. Vihapuhe ja rasismi, erityisesti antisemitismi ja islamofobia, tulee tunnistaa ja tuomita ja kitkeä pois. Muslimeihin kohdistuva vihapuhe ja rasismi jäävät usein tunnistamatta yhteiskunnan eri tasoilla. Monet uskontoaan rauhanomaisesti harjoittavat nuoret saavat osakseen vihapuhetta. Uskonnot tulee nähdä myönteisenä voimavarana ja resilienssiä parantavana tekijänä. Kaikkialla, missä tehdään yhdenvertaisuustyötä ja antirasistista työtä, tulee käsitellä myös uskontoja.

2. Uskontoasioiden neuvottelukunnan perustaminen

Neuvottelukunta kokoaisi uskonnot, uskonnottomat, viranomaiset, asiantuntijat ja poliitikot käsittelemään ajankohtaisia aiheita, kuten radikalisoitumisen ehkäiseminen. Se käsittelee vähemmistöuskontojen yhteisiä haasteita: varainhankintaa, johtajien paineita, vapaaehtoistyön koordinoimista, hautausmaiden järjestämistä, kotouttamista, naisten asemaa ja nuorten haasteita. Näin lisätään osallisuutta: esimerkiksi muslimeja ei nähdä toiminnan kohteina, vaan aktiivisina toimijoina ja yhteiskunnallisen muutoksen tekijöinä. Yhteisöjen sisäisiä epäkohtia tulee korjata viemällä niitä eteenpäin tarkoituksenmukaisin prosessein. Uskonnollisten yhteisöjen toimintaedellytykset tulee turvata. Johtajien, kuten imaamien ja hindujohtajien, kouluttaminen on mahdollisuus edistää yhteistyötä viranomaisten kanssa (perheneuvonta, viharikosten uhrien kohtaaminen, kriisikoulutus). Esimerkiksi keskusteluissa esiin noussut poikien ei-lääketieteellisen ympärileikkauksen kieltämisen vaikutukset Suomen ulkopoliittiseen maineeseen on laajaa käsittelyä vaativa kysymys. Julkinen tuki uskonnollisille yhdyskunnille voimaannuttaa ryhmiä kulttuurisesti ja kielellisesti.

3. Uskontojen yhteistyöjärjestön USKOT-foorumin resurssien varmistaminen

Foorumilla on laaja uskontojen asiantuntijuus ja verkostot kotimaassa ja kansainvälisesti. Uskontoyhteistyön tarve kasvaa. Yhteistyö ulottuu myös Vapaa-ajattelijoihin. Uskonnot kohtaavat yhteiskunnallisia haasteita muiden toimijoiden rinnalla (mm. kriisit, pandemiat, ympäristöasiat, hyvät väestösuhteet, kotoutuminen). Foorumi toteuttaa **uskontolukutaitokoulutuksia**. Asiallinen keskustelu ja faktat vähentävät rasismia. Koulutukset medialle vähentävät vastakkainasettelua ja disinformaatiota. Demokratiaa vahvistetaan tuomalla vähemmistöjen ääni kuuluviin. Viranomaisten uskontolukutaito on persoonakohtaista, usein aika heikkoa. Toisinaan ilmenee myös uskontopelkoa ja ennakkoluuloja. Foorumilla on valmius perustaa Pohjoismaiden uskontoyhteistyön verkosto. Foorumi tarvitsee lisäksi tutkimusta ja materiaaleja uskontojen ja uskontoyhteistyön pohjaksi.